

Betydning af værdier i arbejdet med mennesker med handicap

”Jeg føler altid, at alting står og falder med et andet menneskes vurdering. Sagsbehandleren er altid tungen på vægtskålen, og så må jeg bare krydse fingre for, at vi er enige. Jeg kan godt komme til at lyde skarp og firkantet, når jeg taler med en, som jeg ikke føler er på min side, og hvor jeg føler mig magtesløs – også selv om jeg meget tidligt i min kontakt med systemet har lagt en kommunikationsstrategi om at tale til og behandle andre, som jeg gerne selv vil behandles. Jeg lærte også hurtigt, at hvis jeg vil opnå noget, skal jeg kommunikere på systemets præmisser”

” Mine frustrationer er ikke rettet mod den enkelte socialrådgiver, men snarere mod et system og en forvaltning, der møder mig med mistillid og føles som en modspiller. Jeg har med tiden fundet ud af, at socialrådgivere er mennesker ligesom alle andre, men de har ikke altid den rigtige værktøjskasse med på arbejde. Og selv om de heller ikke er ansvarlige for lovgivningen, kan de godt tage ansvar for kommunikationen – og relationen.”

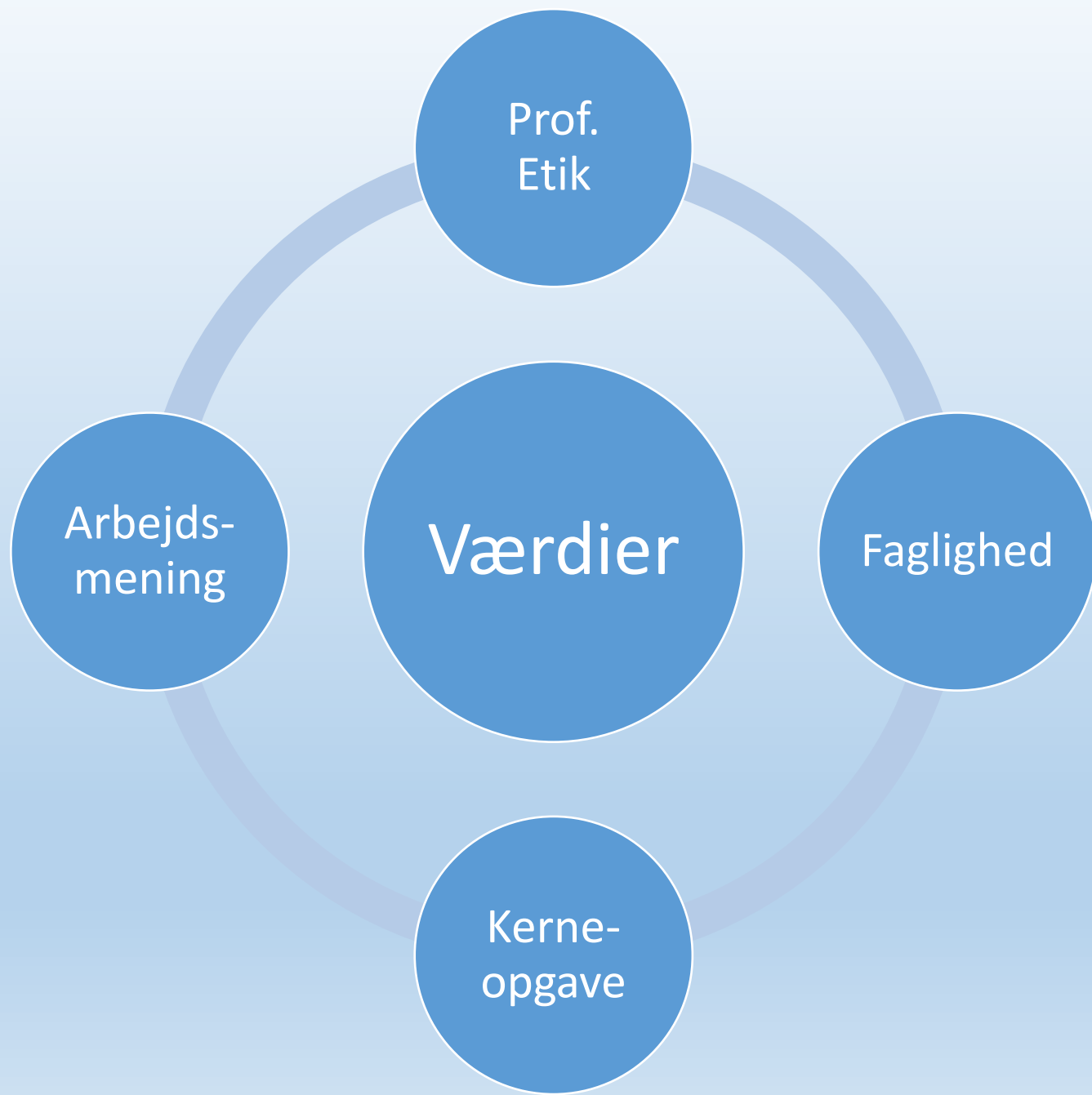
” Jeg ville ønske, at man ville prøve at møde mig mere værdibaseret som menneske og ikke være så optaget af jura, paragraffer og tal. Det virker som om, at de nogle gange glemmer, at der er et menneske i den anden ende, som ikke kender alle paragrafferne. De skal vise, at de ved, at de taler med et menneske – ikke en sag”

De 3 vigtige ting at vide om værdier

- Værdierne identificerer det, der er betydningsfuldt og vigtigt i menneskelivet generelt eller i særlige domæner af det
- Værdierne udgør idealer for, hvordan vi *bør* handle, og derfor kan de kræve noget af os, som vi ikke nødvendigvis *ønsker* eller som ikke er i vores *egeninteresse*.
- Det, som værdiidealene kræver af os, er ofte kontekstspecifikt, og det kan ikke udtømmes i love, procedurer eller andre regler

”Socialt arbejde er en praksisbaseret profession og en akademisk disciplin, der fremmer social forandring og udvikling, social samhørighed, og empowerment og frigørelse af mennesker. Principper om social retfærdighed, menneskerettigheder, kollektivt ansvar og respekt for forskelligheder er centrale for socialt arbejde.” International Federation of Social Workers

Individets
værdighed

Social
retfærdighed

Medmenneskeligt
ansvar

Professionel
integritet

Individets værdighed:

Hvert enkelt menneske rummer værdi – uafhængigt af individuelle evner, bidrag til samfundslivet og adfærd. Og alle mennesker er lige værdifulde og værdige som individer.

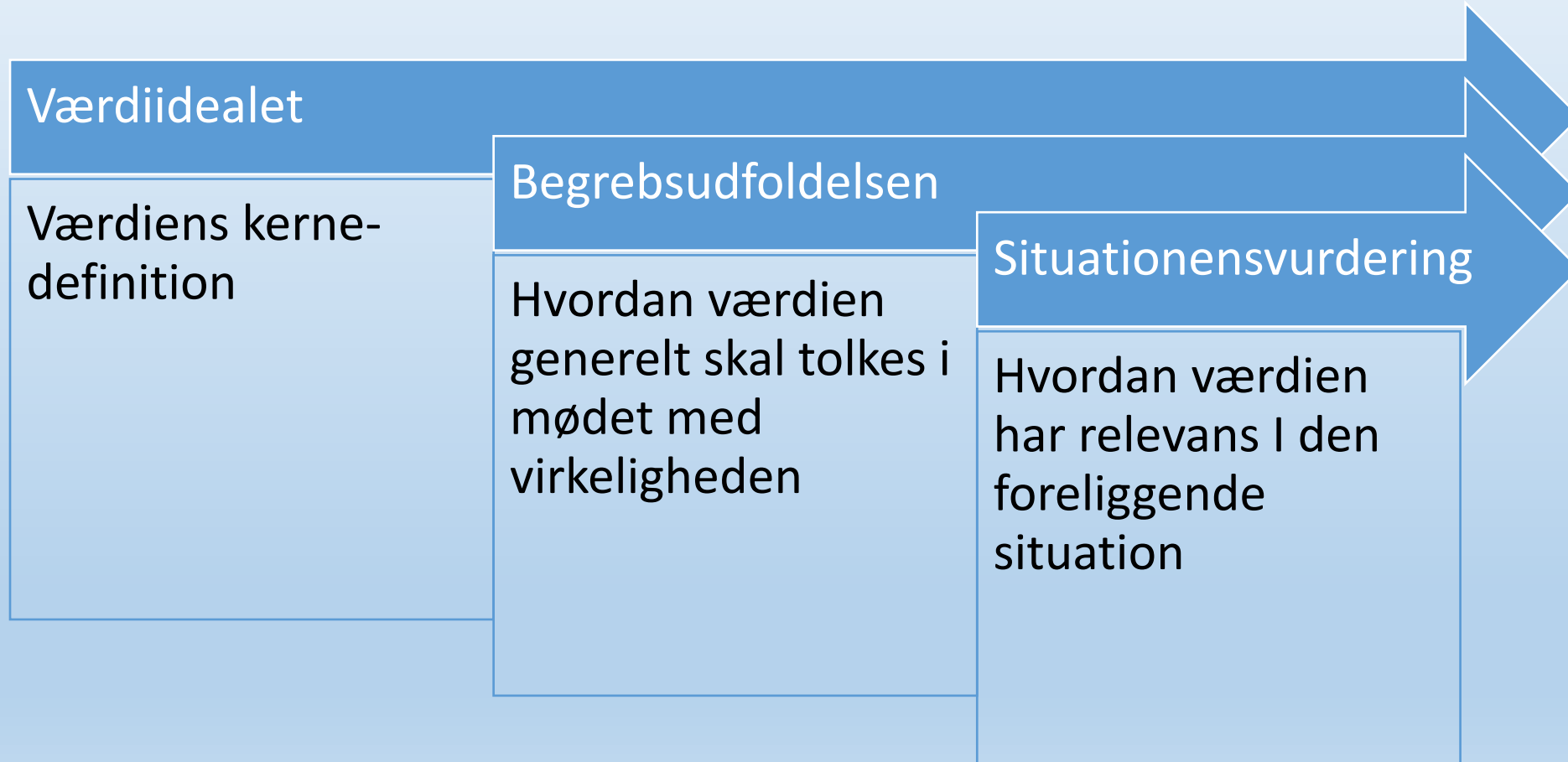
Medmenneskeligt ansvar:

Socialrådgiveren har i kraft af sin professionelle kompetence og sin kontakt med udsatte og sårbare grupper et særligt ansvar for at vise omsorg og forebygge, modvirke og afhjælpe, at borgeren lider social nød.

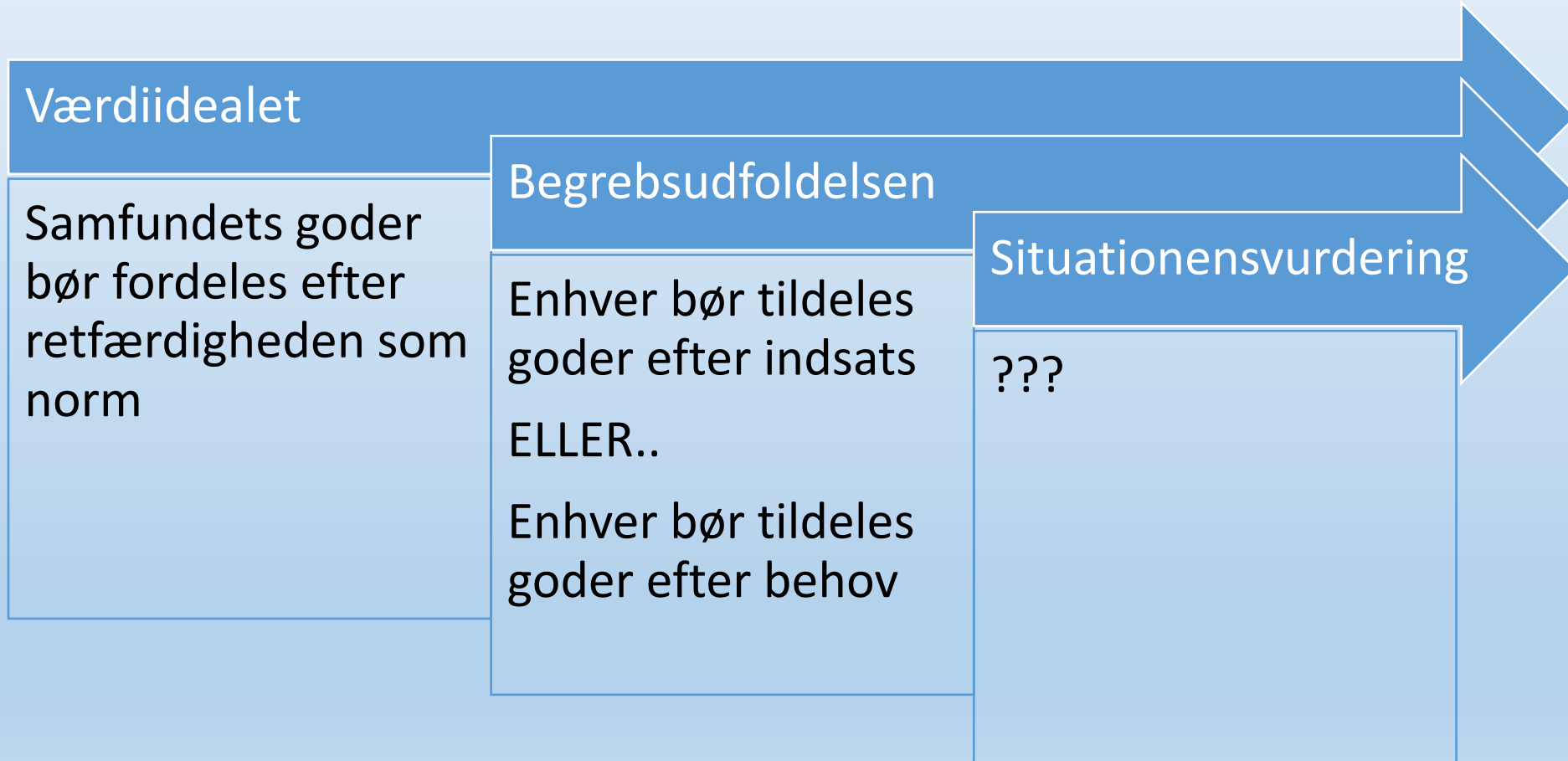
Social retfærdighed:

Socialrådgiveren har i kraft af sin profession et særligt ansvar for at fremme social retfærdighed, både i relation til samfundet som helhed og i forhold til den enkelte borger.

Værdier overført til praksis

Fordelingsretfærdighed som eksempel

Professionel integritet:

Kvaliteten af socialrådgiverens arbejde afhænger af den enkeltes professionelle integritet, som indebærer evnen til at handle selvstændigt, ærligt og i overensstemmelse med sine etiske principper.

Individets
værdighed

Social
retfærdighed

Medmenneskeligt
ansvar

Professionel
integritet

Værdiargumentet

- 1) Ethvert menneske er værdifuldt (*individets værdighed*)..
- 2) ..og derfor skal socialrådgiveren på bedste vis benytte sin viden og kompetencer (*professionel integritet*)..
- 3) ..til at hjælpe udsatte borgere med at få den støtte og kompensering, (*medmenneskeligt ansvar*)..
- 4) ..der gør dem i stand til at få del i samfundets forpligtigelser, fællesskaber og goder (*sociale retfærdighed*).

Hvordan giver man værdierne liv i praksis?

”Aarhus Kommune har vedtaget en handicappolitik. I den står der i flere farver målene: livskvalitet – selvbestemmelse – livsmestring.

Rådmanden afgør ikke enkeltsager. Men rådmanden udstikker retningslinjer for sagsbehandlingen.

Det vil politisk være rimeligt, at socialrådsmanden i retningslinjer for sagsafgørelser foreskriver en stillingtagen: Medfører denne afgørelse højere eller lavere livskvalitet for borgeren? Giver afgørelsen større eller mindre selvbestemmelse? Bidrager afgørelsen til bedre eller ringere livsmestring?”

Hvordan giver man værdierne liv i praksis?

- Understøtter denne afgørelse personens værdighed? Respekterer den personens selvbestemmelse og integritet?
- Udviser denne afgørelse omsorg for personen, og afhælper den dennes problemer og udfordringer?
- Bidrager vi med denne afgørelse til et retfærdigt samfund, hvor udsatte personer og grupper opnår større lighed med majoriteten?
- Lever vi med denne afgørelse op til idealet om professionel og etisk integritet?

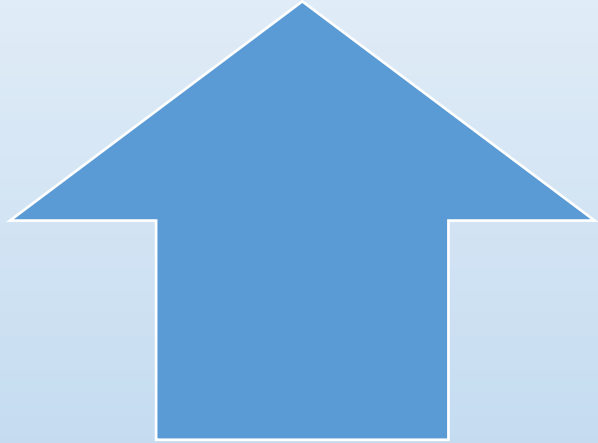
Individets
værdighed

Social
retfærdighed

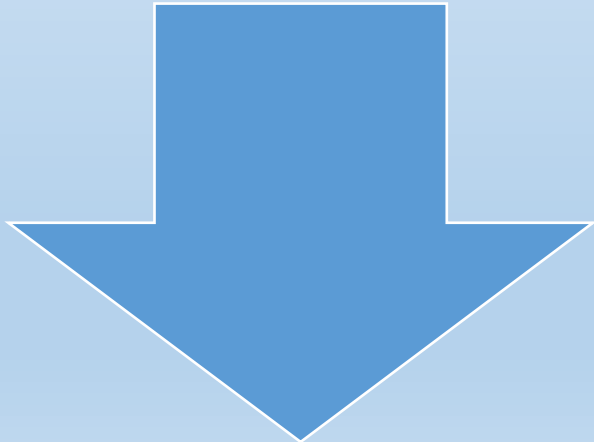
Medmenneskeligt
ansvar

Professionel
integritet

Handicapforståelser

Det medicinske
handicapbegreb

Det sociale
handicapbegreb

2 handicapforståelser

Den medicinske model

Fortæl, hvad der er i vejen med dig?

Hvordan forhindrer dit handicap dig i at deltage i fællesskaberne?

Fortæl, hvad der er i vejen med omgivelserne?

Hvordan forhindrer fællesskaberne dig i at deltage i dem?

Den sociale model

2 handicapforståelser

Den medicinske model

Forhindrer dit handicap dig i at komme i beskæftigelse?

Forhindrer dit handicap dig i at komme rundt i byen?

Mangler der relevante beskæftigelsestilbud til dig?

Er byen indrettet uhensigtsmæssigt for dig?

Den sociale model

FN'S HANDICAPDEFINITION

Formålet med denne konvention er at fremme, beskytte og sikre muligheden for, at alle personer med handicap fuldt ud kan nyde alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder på lige fod med andre, samt at fremme respekten for deres naturlige værdighed.

Personer med handicap omfatter personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.

Selvstændighed

Myndighed

*Independent
Living*

Selvbestemmelse

Deltagelse

Inklusion

Tilgængelighed

Familieliv/job

**Socialrådgiver-
professionens
værdier:**

Individets værdighed *Social retfærdighed*

Medmenneskeligt ansvar

**Handicap-
bevægelsens
værdier:**

*Personlig
Selvstændighed*

*Deltagelse i
fællesskaber*

Kommuner og borgere betragter begrebet inddragelse forskelligt..

”Borgere efterspørger at blive set, hørt og anerkendt. Sagsbehandlerne bruger inddragelse som betegnelse for en lang række praksisser, der spænder fra orientering over valg mellem to obligatoriske praktiksteder til fundamental inddragelse af borgeren i udredning og indsatsdesign.”

Inddragelse og tillid i mødet mellem kommunerne og borgere med handicap, VIVE-rapport, 2021.

” Jeg ville ønske, at man ville prøve at møde mig mere værdibaseret som menneske og ikke være så optaget af jura, paragraffer og tal. Det virker som om, at de nogle gange glemmer, at der er et menneske i den anden ende, som ikke kender alle paragrafferne. De skal vise, at de ved, at de taler med et menneske – ikke en sag”

Værdirefleksion

Hvad er forskellen på:

*Selvhjulpenhed, Selvforsørgelse og
Selvstændighed?*

Og hvad er mest grundlæggende?

Undersøgelse af 'kommuneangst'

- 213 af Muskelsvindfondens medlemmer har svaret på forskellige spørgsmål vedrørende samarbejdet med kommunen.
- De er blandt andet blevet spurgt, om de oplever henholdsvis nervøsitet, frygt, håb og glæde, når de modtager digital post fra kommunen.
- 38 procent af respondenterne svarer, at de i høj grad eller meget høj grad oplever 'nervøsitet'.
- 36 procent oplever i høj grad eller meget høj grad 'frygt'.
- Til sammenligning oplever 15 procent i høj grad eller meget høj grad 'håb' og 8 procent 'glæde'.

Holdningsmæssige balancepunkter i socialt arbejde

**Mennesker er
underlagt sociale
påvirkninger**

**En persons
behov bør
varetages**

Spændingsfelt

**Mennesker er
ansvarlige for
deres liv**

**En persons
indsats bør
belønnes**

Ansvarsmæssige balancepunkter i socialrådgivning

Socialrådgivernes psykiske arbejdsmiljø

- 31 % er stressede "hele tiden" eller "ofte".
44% i børne- familieområdet
16 % for lønmodtagere generelt.
- 61% har en stor eller meget stor arbejdsmængde.
23 % for lønmodtagere generelt.
- 28% har en stor eller meget stor arbejdsmængde.
14 % for lønmodtagere generelt.

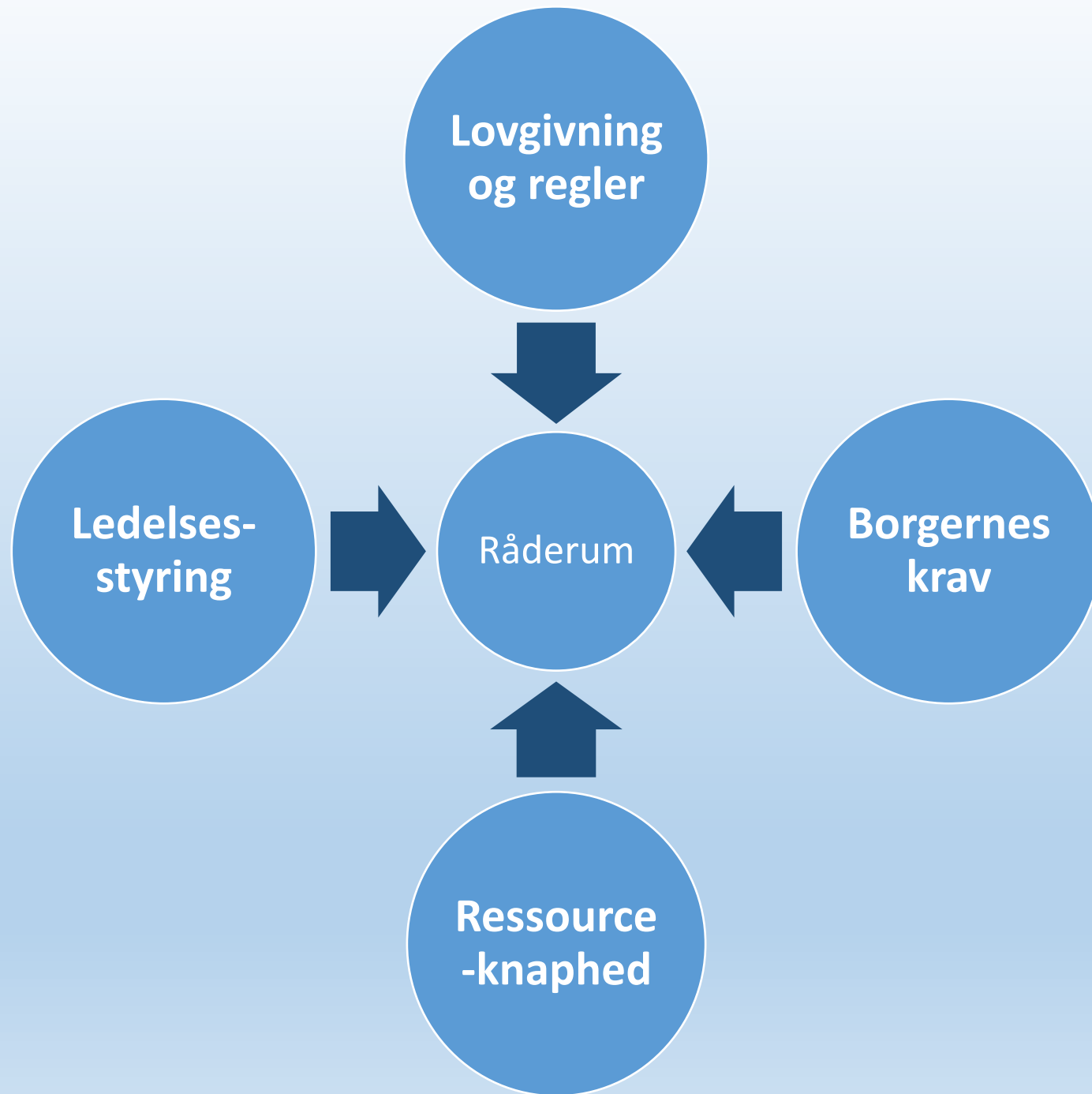
Om stressreaktioner

”Der er ingen tvivl om, at de brancher, hvor stressen boner mest ud, er de brancher, hvor der er en enorm moralforpligtelse på spil.. Man giver utroligt meget af sig selv i relationsarbejdet. Man har en borger, et barn eller en patient, og hvis ikke man kan levere det, man gerne vil, så bliver man ekstremt følelsesmæssigt presset. Og det lægger sig oven på de tids- og vilkårmæssige strukturer, som i forvejen presser dem og de fleste af os andre.”

Professionelt råderum

– Det er et stort problem, at al egenkompetence er taget fra socialrådgiverne. Beslutningskompetencen på handicapområdet ligger i dag på ledelsesniveau i myndighedsudvalg – altså langt væk fra den enkelte borger. Det stiller enormt store krav til både kendskab til borgeren og formuleringsevner hos den enkelte socialrådgiver at formidle ofte meget komplicerede og også modsatrettede behov videre til et udvalg.

Camilla Grann,
Socialrådgiveren,
september 2020

Blandt vigtige betingelse for åbenhed og tillid fra borgerens side er..

”..at kommunen tager hensyn til, at borgeren skal have mulighed for at leve et meningsfuldt liv, og at det betyder, at borgerens livskvalitet og præferencer ikke skal underordnes hensynet til at opnå selvforsørgelse, når hjælp bevilges, eller op- eller nedjusteres.

Sker det ikke, vil det være en selvstændig barriere for, at borgere med handicap i længden kan have tillid til kommunen.”

Inddragelse og tillid i mødet mellem kommunerne og borgere med handicap, VIVE-rapport, 2021.

